Pohjois-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimus vuosille 2027-2029

Keski-Pohjanmaan aluehallitus 26.10.2026 § 240

Valmistelija Hyvinvointialuejohtaja Mikko Komulainen, mikko.komulainen(at)soite.fi

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021, jälj. järjestämislaki) 35 § mukaisesti hyvinvointialueiden järjestämän sosiaali- ja terveydenhuollon alueellista yhteensovittamista, kehittämistä ja yhteistyötä varten on muodostettu viisi sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöaluetta. Kuhunkin yhteistyöalueeseen (YTA) kuuluvat hyvinvointialueet säädetään valtioneuvoston asetuksella siten, että yliopistollista sairaalaa ylläpitävät hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä kuuluvat kukin eri YTA-alueeseen.

Alueiden on oltava maantieteellisesti yhtenäisiä sekä alueen väestön sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen ja tuottamisen, asiakas- ja potilasturvallisuuden ja palvelujen saavutettavuuden kannalta toiminnallisia kokonaisuuksia. Pohjois-Suomen YTA-alueen muodostavat Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueet.

YTA-alueelle laaditaan valtuustokausittain hyvinvointialueiden yhteistyösopimus (YTA-sopimus, 612/2021, 36 §). Sopimuksen tarkoituksena on varmistaa YTA-alueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen siltä osin kuin se on tarpeellista hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien toteutumisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuuden turvaamiseksi.

Järjestämislain mukaan sopimuksen on edistettävä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta, tuottavuutta, laatua, asiakas- ja potilasturvallisuutta, tarpeenmukaisuutta, yhdenvertaista saatavuutta, kielellisiä oikeuksia sekä palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien toimivuutta. Sopimuksessa on lisäksi varmistettava, että sopimuksen perusteella sosiaali- ja terveydenhuoltoa antavassa toimintayksikössä on riittävät taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä osaaminen tehtävien hoitamiseksi. Yliopistollista sairaalaa ylläpitävät hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä hoitavat YTA-sopimuksen laatimisen edellyttämät hallintotehtävät.

Järjestämislain 36 § mukaisesti YTA-sopimuksessa on sovittava hyvinvointialueiden työnjaosta, yhteistyöstä ja yhteensovittamisesta vähintään seuraavissa kokonaisuuksissa:

1) väestön palvelutarpeen arvioinnissa ja ennakoinnissa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen seurannassa ja arvioinnissa;
2) sosiaalipäivystyksessä ja terveydenhuollon päivystyksessä;

3) ensihoitokeskuksen tehtävien järjestämisessä ja ensihoidon sovittamisessa yhteen muun toiminnan kanssa;
4) lääkinnällisten tukipalvelujen ja muiden tukipalvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa;
5) erikoissairaanhoidon henkilöstön ja osaamisen varmistamisessa erikoisaloittain palvelujen tarkoituksenmukaisen saatavuuden ja saavutettavuuden turvaamiseksi;
6) sellaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa, jotka harvoin tarvittavina tai erityisen vaativina edellyttävät toistettavuutta tai laaja-alaista erityisosaamista riittävän taidon ja osaamisen saavuttamiseksi ja sen ylläpitämiseksi tai merkittäviä investointeja laitteistoihin, välineisin tai toimitiloihin;
7) koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan toteuttamisessa sekä yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen koordinaatio-, ohjaus- ja neuvontatehtävistä näissä toiminnoissa;
8) sosiaali- ja terveydenhuollon menetelmien käyttöönoton, käytön ja käytöstä poistamisen alueellisten periaatteiden määrittelyssä niitä koskevat valtakunnalliset linjaukset huomioon ottaen;
9) sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan ja sähköisten palvelujen kehittämisessä, asiakas- ja potilastietojen käytössä sekä julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain mukaisissa velvoitteissa niitä koskevat valtakunnalliset linjaukset huomioon ottaen;
10) häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisessa sekä 51 §:n 2 momentissa tarkoitetun valmiuskeskuksen toiminnan järjestämisestä;
11) vaikutuksiltaan laajakantoisia ja taloudellisesti merkittäviä investointeja ja investointia vastaavia sopimuksia koskien siltä osin kuin se on tarpeellista 1–10 kohdassa tarkoitettujen asioiden kannalta.

Lisäksi YTA-sopimuksessa on sovittava em. sovittuihin vastuisiin liittyvästä hyvinvointialueiden välisestä kustannusten jaosta siltä osin kuin siitä ei säädetä järjestämislain 57 §:ssä hyvinvointialueiden välisten kustannusten korvaamisen osalta.

Kunkin hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyy YTA-sopimuksen. Sopimus astuu voimaan, kun kaikki aluevaltuustot ovat hyväksyneet sen.

Valtioneuvosto voi päättää YTA-sopimuksesta ja sen sisällöstä, siltä osin kuin hyvinvointialueet eivät pääse sopimukseen sopimuksen sisällöstä tai jos sopimuksessa ei ole sovittu 36 § tarkoitetuista asioista siten, että se turvaisi hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien toteutumisen tai sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuuden (612/2021, 38 §).

Pohjois-Suomen yhteistyöalueen edellinen yhteistyösopimus on päättynyt 31.12.2025. Uutta sopimusta on valmisteltu järjestämislain 37 § vaatimusten mukaisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut Pohjois-Suomen YTA-sopimusluonnoksesta lausunnon 13.8.2026, joka perustuu 27.4.2026 ministeriölle toimitettuun

sopimusluonnokseen sekä 27.5.2026 ministeriön toteuttamaan kuulemistilaisuuteen.

Liite Sopimusluonnos ja liitteet

Päätösehdotus Aluehallitus esittää, että aluevaltuusto hyväksyy Pohjois-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimuksen 2027–2029 ja oikeuttaa hyvinvointialuejohtajan hyväksymään sopimukseen teknisluonteisia ja niihin rinnastettavia muutoksia.

Päätös Aluehallitus esitti, että aluevaltuusto hyväksyy Pohjois-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimuksen 2027–2029 ja oikeuttaa hyvinvointialuejohtajan hyväksymään sopimukseen teknisluonteisia ja niihin rinnastettavia muutoksia.

Merk. Pelastusjohtaja Topi Puronhaara poistui klo 12.17 pykälän käsittelyn jälkeen.

Keski-Pohjanmaan aluevaltuusto 9.11.2026
1311/00.01.02/2025

Liite Sopimusluonnos ja liitteet

Päätösehdotus

Aluehallituksen esityksen mukaisesti aluevaltuusto hyväksyy Pohjois-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimuksen 2027–2029 ja oikeuttaa hyvinvointialuejohtajan hyväksymään sopimukseen teknisluonteisia ja niihin rinnastettavia muutoksia.

Päätös